

نقل قول خیر

برای هوای پاک پول کافی وجود دارد
علی سلاجقه ؛ رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست : پول کافی وجود دارد و دستگاه‌ها نباید در اجرای قانون هوای پاک بهانه آورند.
۶۲ حکم با اعتبار مشخص در کارگروه آلودگی هوا صادر شده که بیشتر در مباحث مربوط به صنایع، موتورسیکلت‌ها، حمل‌ونقل عمومی و خودروهای فرسوده است.

عولفه‌رسانی به حیات وحش اصفهان
حسین اکبری؛ معاون اداره کل حفاظت محیط‌زیست اصفهان: به‌دلیل بارش برف در مناطق حفاظت‌شده و شکار ممنوع آهو و قوچ و میش و کل و بز از ارتفاعات به اطراف مزارع حرکت می‌کنند و به همین دلیل تأمین عولفه‌خشک در پارک‌های ملی کلاه‌قازی، قمیشلووموته‌به‌دلیل یخبندان و در بناگاه‌ها حیات وحش عباس‌آباد به‌دلیل خشکسالی عملیاتی شد.

اعتبار هوای پاک در بودجه ۱۴۰۲
سید محمد موسوی؛ رئیس روابط عمومی سازمان برنامه و بودجه: دولت سیزدهم در لایحه بودجه ۱۴۰۲ برای اجرای قانون هوای پاک ۱۵۸۰ میلیارد تومان منابع دیده است. بودجه طرح زوج و فرد نیز ردیف هزینه درآمد است؛ یعنی دولت به ازای درآمد کسب شده بودجه تخصیص می‌دهد. چون این ردیف عملکرد نداشت و تنها کمتر از یک پانزدهم آن محقق شد.

خیر روز

تعرفه گاز تأسیسات گردشگری خدماتی شد

براساس لایحه پیشنهادی بودجه ۱۴۰۲ تعرفه گاز تأسیسات گردشگری براساس تعرفه خدماتی محاسبه می‌شود.

به گزارش مهر، تا سال گذشته تعرفه گاز برای تأسیسات گردشگری براساس متوسط نرخ خوراک پتروشیمی محاسبه می‌شد که این موضوع موجب بالا رفتن هزینه گازهای این احداثا و به تبع آن افزایش نرخ اقامت در ایران می‌شد. در قانون بودجه ۱۴۰۱ تعرفه گاز تأسیسات گردشگری بانرخ خدماتی محاسبه شد و در قالب پیشنهاد دولت برای سال‌های آتی نیز مصوب شد تا به شکل خدماتی محاسبه شود.
امسال هم در لایحه پیشنهادی بودجه ۱۴۰۲ که به تازگی تقدیم مجلس شده، آمده که تعرفه گاز مصرفی تأسیسات گردشگری و صنایع‌دستی و آب‌درمانی‌ها و هتل‌ها مشابه تعرفه خدمات است. پیش از این علی‌صدر شش‌الباقیان، معاون گردشگری وزارت میراث فرهنگی گفته بود: پس از تصویب قانون بودجه و مکاتبه وزیر گردشگری با وزیر نفت مبنی بر اعلام مصادیق تأسیسات گردشگری موضوع جز ۲ بند ۹ تبصره ۹ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ تعرفه گاز طبیعی تأسیسات گردشگری، صنایع‌دستی و آب درمانی و هتل‌ها از ابتدای امسال مشابه تعرفه بخش تجاری معادل ۱۴۹۵/۱ریال محاسبه شد و از شمول تعرفه صنعتی خارج شده‌اند. بدین‌اسم مسئولان قانون‌گذارانه تأییدیه از ادارات کل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی می‌توانند از مزایای قانونی موجود استفاده کنند.

عدد خیر

عدد خیر

وسعت پارک ملی تنگ صیاد است که زیستگاه گونه‌های با ارزشی چون پلنگ ایرانی، کل و بز، قوچ و میش، کفتار، آفعی گرزه است. در روزهای اخیر گونه کمیاب "هَما" در محدوده پارک ملی و منطقه حفاظت‌شده تنگ صیاد مشاهده شد. اینگونه در فهرست سرخ اتحادیه جهانی حفاظت از طبیعت (IUCN) در رده NTنزدیک به تهدید قرار دارد.

بزین روزانه در کشور مصرف می‌شود که ۳۸ میلیون لیتر آن منطبق بر استانداردهای یورو۴ و ۵ است که فقط در کلانشهرها توزیع می‌شود همچنین روزانه حدود ۹۵ میلیون لیتر گازوییل در کشور مصرف می‌شود که حدود ۴۳ میلیون لیتر آن یورو۴ و ۵ است که آن هم فقط در کلانشهرها توزیع می‌شود و محورهای مواصلاتی منتهی به کلانشهرها توزیع می‌شود.

در قانون هوای پاک برای ۲۳ دستگاه فرعی اصلی مشخص و ابلاغ شده است. از این تعداد دستگاه فقط ۱۱ دستگاه به‌عنوان متولیان اصلی اجرای قانون هوای پاک محسوب می‌شوند و سازمان حفاظت محیط‌زیست براساس ماده ۲ قانون هوای پاک ناظر بر حسن اجرای این قانون است.

زیست‌بوم

عکس همشهری آیسر خیر بوزاری

از ارومیه تا یوتا؛ دریاچه‌های در معرض خطر

همشهری روند احیای دریاچه ارومیه و دریاچه بزرگ نمک در آمریکا را بررسی کرد

تجربه احیای آرال

دریاچه آرال در ازبکستان و هم‌مرز با قزاقستان نیز پیش از دریاچه ارومیه، ولی با دلایل مشترک شروع به خشک شدن کرد. ناصر آق، رئیس پژوهشکده آرتمیای دانشگاه ارومیه در گفت‌وگو با همشهری درباره تجربه همکاری در احیای دریاچه آرال می‌گوید: دریاچه آرال با سبیرهای بتنی به چند بخش تقسیم شد و هم‌اکنون آب موجودی آبی که می‌توانند رویش حساب کنند ۲ بخش دریاچه ایجاد شده‌است. دریاچه آرال ۱۱ برابر دریاچه ارومیه‌است که با میزان تبخیر آب بسیار زیاد مواجه است. احیای فزاینده‌ی شده دریاچه اما کمک کرد که سرریز مازاد آب به قسمت دوم وارد شود. این دو بخش دو اکوسیستم متفاوت تشکیل داده است. بخش اول همان اکوسیستم سابق را دارد و بخش دوم باقی‌مانده دریاچه است که ششوری آن برای کشت آرتمای مناسب است.

تجربه دریاچه ارومیه

۸سال پیش اعلام شد که میزان ششوری در وضعیت عادی دریاچه ارومیه باید ۲۵۰گرم نمک در لیتر (۲۵درصد) باشد ولی به ۵۰۰گرم در لیتر رسیده است. این میزان شوری، اکوسیستم منطقه را چنان برهم زده و چشم‌اندازی نگران‌کننده پیش روی مسئولان قرار داده که برای نجات دریاچه «ستاد احیای دریاچه ارومیه» با برنامه و بودجه‌ای کلان راه‌اندازی شده است. از آن زمان تاکنون به جز ۲ سال که نزولات جوی به‌طور بی‌سابقه‌ای بالا بوده، وضعیت دریاچه وخیم‌تر شده است. از برنامه‌هایی که تاکنون برای این دریاچه ۱۳هزار ساله انجام شده، می‌توان به اجرایی شدن فازهایی از طرح‌های انتقال ۶۲۳میلیون مترمکعبی آب از رودخانه زاب به دریاچه ارومیه با هرف ۲۵۶۴متر تونل در دل زمین، طرح تصفیه فاضلاب و انتقال ۳۰۰میلیون مترمکعب پساب ۱۹شهر (به‌خصوص تبریز و ارومیه) در حوضه آبریز به دریاچه ارومیه و طرح انتقال سالانه ۹۵میلیون مترمکعب آب از سد «سیلوه» اشاره کرد. طرح‌هایی همچون بنکاشت (افزایش بهره‌وری و کاهش مصرف آب بخش کشاورزی)، کاهش ۴۰درصدی آب تحویلی از سدهای ملی و ایجاد سر دهنه برای انتقال آب رودخانه‌های لایروبی‌شده در فصول غیرزراعی و آبیاری جمعی نیز در برخی مناطق اجرا شد. بسیاری از طرح‌ها هم مثل کشت جایگزین با گیاهان دارویی و زعفران و توسعه معیشت جایگزین هم به‌صورت پایلوت انجام شد. اما نتیجه همه این برنامه‌ها این بود که در سال آبی گذشته فقط یک‌سوم حقباه دریاچه ارومیه تامین شد و کشاورزان، دست‌بالا رو در دستیابی به آب داشتند. دولت سیزدهم اما وعده داده است که در بهمن‌ماه، سامانه‌تامین حقباه دریاچه ارومیه مورد بهره‌برداری قرار گیرد تا مراحل اولیه ظرفیت انتقال ۶۰۰میلیون مترمکعب آب به دریاچه با اجرای این پروژه فراهم شود، اما به اعتقاد بسیاری از کارشناسان تا زمانی که میزان آب مصرفی در دریاچه ارومیه مدیریت نشود، دریاچه ارومیه در بهترین حالت به وضعیت سال ۹۲ و وضعیت پیش از تشکیل «ستاد احیای دریاچه ارومیه» با‌می‌گردد.

شمارش معکوس برای ثبت جهانی همدان

پرونده «هگمتانه-همدان» به پاریس می‌رود تا در نوبت ثبت جهانی ۲۰۲۳ قرار بگیرد

هگمتانه-همدان در یونسکو مطرح شده و تنها از اواخر سال قبل بود که تدوین پرونده ثبت جهانی این مسیر تاریخی ایران در یونسکو آغاز شد و حالا قرار است در هفته‌های آینده پرونده ثبت جهانی همدان به یونسکو ارسال شود. هم‌اکنون تمام کارهای پرونده ثبت جهانی همدان انجام شده و تنها موضوع باقی‌مانده، ساماندهی و مشارکت دستگاه‌های مختلف برای هموار کردن ثبت جهانی آن است. در صورت ثبت جهانی هگمتانه، بافت تاریخی شهر همدان نیز در رینگ نخست این شهر شامل میدان اصلی همدان، خیابان بوعلی و بخش‌هایی از خیابان اکباتان و باباطاهر و کلیساها و آرامگاه استرومردخای و در نهایت ۱۱۰۰ اثر تاریخی و فرهنگی این شهر در قالب یک پرونده به‌صورت تجزیه‌ای ثبت جهانی می‌شوند. وزارت فرهنگ می‌هم‌اکنون ۱۸میلیارد تومان برای ساماندهی بافت تاریخی همدان و مرمت ۸کاروانسرای تاریخی واقع در این بافت که بیشتر قدمت قاجاری دارند، تخصیص داده است. اما شهرداری همدان، استانداری و بنیاد مسکن این شهر وظیفه بیشتری در ساماندهی محور همدان-هگمتانه در پرونده ثبت جهانی دارند. برآورد می‌شود که ۶۰خانه تاریخی در همدان قرار دارند و مسجد جامع قاجاری و چند کاروانسرای قاجاری و پهلوی این شهر نیز به همراه ۲کلیسای تاریخی و میدان مرکزی که معماری گوتیک دارد و میدان حسن آباد تهران و یک میدان مشهور در شهر کلن آلمان را نیز از زوی نقشه این میدان ساخته‌اند، همراه با محوطه باستانی هگمتانه در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شوند.

ثبت جهانی ۱۰۰اثر در پرونده همدان

۸سال است که سخن از ثبت جهانی محور زیر رینگ اول هگمتانه یعنی زیر بافت تاریخی همدان قرار دارند، چون در تمام دوره‌های تاریخی همدان مورد استفاده استقراری قرار گرفته است، در کاوش‌های باستان‌شناسی متوجه درهم‌بودن لایه‌های تاریخی می‌شویم. مثلاً لایه‌های قاجاری زیر لایه‌های ساسانی رفته‌اند. در کاوش محوطه باستانی سنگ شیر همدان که الان تبدیل به پارک شده است، یک قبرستان دوره اشکانی وجود داشت که در عمق ۷متری می‌بینید قبر دوره اسلامی وجود دارد. درحالی‌که لایه‌های دوره اسلامی باید بالاتر از لایه‌های دوره اشکانی باشند.

محققان درباره خطر خشک شدن دریاچه بزرگ نمک آمریکا هشدار داده‌اند. این دریاچه خواهر خوانده دریاچه ارومیه است و هر دو دریاچه نیز در آستانه خشکیدگی هستند. نمونه‌های مشابه در دنیا نشان می‌دهد که از دست دادن دریاچه نمک چر‌های طولانی‌مدت از مشکلات زیست‌محیطی، بهداشتی و اقتصادی ایجاد می‌کند.
محققان دانشگاه‌های پرگام یانگ، آلبرتا و یوتا هشدار داده‌اند دریاچه نمک یوتا در آمریکا که به دریاچه بزرگ نمک مشهور است، بیش از نیمی از مساحت و تقریباً سه چهارم آب خود را از دست داده و با خطر بی‌سابقه خشکیدگی مواجه است. تیمی از محققان آمریکایی اعلام

تجربه احیای دریاچه بزرگ نمک یوتا

دریاچه «گرتی سالت‌لیک» در آمریکا و دریاچه ارومیه در ایران زمانی از لحاظ اندازه، عمق، میزان شوری و شرایط جغرافیایی بسیار شبیه هم بودند. میزان بالای شهرنشینی و توسعه کشاورزی در حوضه آبریز ارومیه، تقاضا برای آب را بالا برد؛ به‌طوری‌که اکوسیستم منطقه شکننده‌تر از پیش شد. حالا ناصر آق، رئیس پژوهشکده آرتمیای دانشگاه ارومیه در مورد تجربه محققان در احیای دریاچه بزرگ نمک آمریکا می‌گوید: آنها در سال ۱۹۵۹ دریاچه را در ابتدا به ۳ قسمت و بعدها با احداث پای‌های متعدد به ۳٫۲ و ۴ قسمت تقسیم کردند؛ یعنی به تجربه متوجه شدند که روند خشکیدگی دریاچه را چگونه می‌توان مدیریت کرد. هر بخش کار ک‌دهای مختلف دارد، قسمتی از آن مخصوص پرندگان، قسمتی دیگر را به پساب‌های تصفیه‌شده شهری اختصاص دادند و سرریز آن را به قسمت اصلی دریاچه هدایت کردند و با مدیریت شوری این بخش، ۳۲۵درصد (۲۰۰میلیارد دلار) از نیاز به آرتمای در دنیا را تامین می‌کنند. بخشی از دریاچه را هم که شوری در آن به ۱۸۱۰ تا ۲۰۰گرم در لیتر رسیده به استحصال نمک اختصاص داده‌اند و سالانه بیش از یک میلیارد دلار انواع نمک صادر می‌کنند. وسعت دریاچه بزرگ نمک (گرتی سالت) آمریکانسیبت به جایی که زمانی بسستر دریاچه بوده محصول کاشته‌اند. روش‌های مختلفی برای مقابله با وجود ندارد مشکلات توفان‌های نمکی نیز کمتر نمود پیدا کرده است. ناصر آق می‌گوید: محققان در آمریکا به این نتیجه رسیده‌اند که به هر شکلی شده آب منطقه را برای حفظ در آمد و پایداری اکوسیستم حفظ کنند. درحالی‌که ۱۵سال است بخش‌هایی از دریاچه ارومیه به‌طور کامل خشک شده و بارندگی، نمک را به مناطق عمیق‌تر برده است؛ به‌طوری‌که شوری به قدری پایین آمده که افراد زمین را شخم زده و در مصب رودخانه‌های منتهی به دریاچه و جایی که زمانی بسستر دریاچه بوده محصول کاشته‌اند. روش‌های مختلفی برای مقابله با گردوغبار نمکی وجود دارد و فقط با پخش کردن آب حل نمی‌شود. دریاچه ارومیه سالانه حداقل ۹۰۰سانتی‌متر تبخیر دارد، رسوب‌گذاری در شمال دریاچه به اندازه‌ای زیادشده که دیگر بخش گودی ندارد که آب در آنجا جمع شود. ضخامت کف دریاچه هم در بعضی مناطق ۴متر است. در نتیجه به هر میزان آب وارد دریاچه کنید، در بستر، پخش و بخار می‌شود.

همشهری

خیر خوان

تداخل پارک ملی با شهرستان

رئیس پارک ملی سرخ‌حصار و خجیر با اشاره به وضعیت این دو پارک ملی در منطقه حفاظت‌شده جاجرود گفت: پارک‌های ملی خجیر و سرخ‌حصار مجموعه‌هایی منحصربه‌فرد هستند و قدیمی‌ترین منطقه حفاظت‌شده ایران محسوب می‌شوند. این مناطق در گذشته فرق بودند و توجه ویژه‌ای به آنها می‌شد که از سال ۶۱ به مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط‌زیست ارتقا پیدا کردند.

حسن فراهانی با اعلام اینکه پارک‌های ملی خجیر و سرخ‌حصار به ترتیب ۱هزار و ۶۹۲هکتار و ۸هزار و ۶۹۵هکتار وسعت دارند، به ایسا گفت: منطقه حفاظت‌شده جاجرود نیز ۵۵هزار و ۴۲۴هکتار وسعت دارد که هر سه این مناطق در شه‌رستان آستان تهران تداخل دارند. قسمتی از حوزه حفاظت‌شده در شهرستان ری، قسمت، قسمت عمده‌ای با شهرستان پردیس، قسمتی با شمیرانات و قسمتی نیز با تهران تداخل دارد. رئیس پارک‌های ملی خجیر و سرخ‌حصار درباره گونه‌های غالب قوچ و میش البرزی، گوسفند ارمنی، کل و بز، آهوی بومی منطقه که از سنوات گذشته در این منطقه زیست می‌کرده از گربه‌سانان پلنگ، از سگ‌سانان گرگ، کفتار، روباه، شغال و گربه پالاس هستند. همچنین انواع پرندگان شکاری و پرندگان مهاجر مانند بالابان و عقاب طلایی از گونه‌های اصلی منطقه در سرخ‌حصار و خجیر هستند که تخم‌گذاری و جوجه‌آوری‌شان در این منطقه انجام می‌شود و سپس به سمت جنوب مهاجرت می‌کنند.

فراهانی ادامه داد: به‌علت اکوسیستم منطقه و شکل‌گیری دریاچه به‌دلیل سد ماملو و سد لتیان، زیستگاه آبی مصنوعی برای حضور پرندگان مهاجر آبی و کنار آبی ایجاد شده است. وی افزود: سرخ‌حصار دارای پوشش گیاهی غنی، گونه‌های گیاهی و جانوری بسیار متنوع و ارزشمندی است. گونه پسته وحشی در رویشگاه غیر از غرب تنها در منطقه خجیر وجود دارد. این یک نعمت خدادادی است که باید برایش ارزش قائل شویم. قدر آن را بدانیم و از آن به‌نحو احسن حفاظت کنیم.

رئیس پارک‌های ملی خجیر و سرخ‌حصار درباره مشکلات محیط‌بانان برای استفاده از سلاح نیز توضیح داد: محیط‌بانان در صورت اعزام به ماموریت باید تمامی موارد و دستورالعمل‌ها را مدنظر قرار دهند. دستگیری متخلف باهر شیوه‌ای موضوعی است که با فکر همکاران بنده خارج شده است. آنها با استفاده از ترفندها، راهکارهای مختلف و با اتخاذ تمهیدات اصولی افراد متخلف را دستگیر می‌کنند. موارد قانونی نیز وجود دارد که در صورت بروز مشکل از طریق راهکارهای قانونی اقدام می‌کنیم. این اقدام باخذ دستور قضایی از مقام قضایی و مسیر مراحل قانون رخ می‌دهد. وی افزود: استفاده از سلاح به‌صورت متقابل اصلاً توصیه نمی‌شود. اصل بر برخورد قانونی و اصولی است که این آموزش‌ها به‌ویژه کنترل خشم نیز به همین علت داده می‌شود تا اتفاق ناگواری برای متخلف و محیط‌بان رخ ندهد. البته تاکنون در زمینه استفاده از سلاح در پارک‌های خجیر و سرخ‌حصار مشکل جدی نداشته‌ایم.

خیر

لزوم تمرکز بر گردشگری داخلی

رئیس جامعه هتلداران ایران به آثار منفی بحران‌های طبیعی و سیاسی و شیوع روزنامه صنعت گردشگری کشور در ۴سال اخیر اشاره کرد و گفت: با گرفتن گردشگری ورودی زمان می‌برد و ما نمی‌توانیم بیشتر و رونق گردشگری داخلی اکنون اولویت ما تمرکز و پرداختن به گردشگری داخلی است.

جمشید حمزه‌زاده درباره وضعیت صنعت هتلداری پس از کرونا و در دوران تحریم به ایرنا افزود: متأسفانه صنعت گردشگری و هتلداری در ۵۴سال اخیر به‌ویژه از نوروز سال ۹۸ همواره با چالش و بحران مواجه بوده است. در این مدت با با بحران‌های طبیعی یا با مسائل سیاسی و امنیتی روبه‌رو بودیم که کرونا هم از راه رسید و در ۳سال اخیر آسیب جدی به این حوزه وارد کرد.

رئیس جامعه هتلداران ایران افزود: برای برون‌رفت از مشکلات و بحران‌های صنعت گردشگری برخی از وظایف مربوط به دولت و حاکمیت است؛ البته رفع بخشی از این موانع هم به مجموعه هتلداران مربوط می‌شود. یکی از برنامه‌ها برای عبور از بحران صنعت گردشگری که اولویت ماست پرداختن به گردشگری داخلی است. به هر حال رونق و باگرفتن گردشگری خارجی (ورودی) زمان می‌برد و ما نمی‌توانیم تا ۳سال یا بیشتر منتظر بمانیم تا از این بحران‌ها کامل عبور کنیم.

وی افزود: بسیاری از هتل‌ها در سال‌های اخیر بناها و زیرساخت‌ها، تأسیسات و تجهیزات خود را به‌سزای و بازسازی کرده‌اند. سا همانگی که انجام شده است، برای نخستین‌بار وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی برای بازسازی هتل‌ها به صاحبان این مجموعه‌ها تسهیلات کم‌بهره از صندوق توسعه ملی اعطا کرده است که قبلاً برای هتلداران و هتل‌سازان امکان‌پذیر نبود.

رئیس جامعه هتلداران ایران در مورد سیاست‌های تشویقی برای جذب گردشگر گفت: برای افراد و مؤسسات تأثیرگذار در جذب گردشگر بیشتر و رونق گردشگری داخلی تخفیف‌های قابل توجه در نظر گرفته شده است. یک بخشی هم به عنوان مسفره‌های اعتباری و در هتل‌های بزرگ کشور راه‌اندازی شده که سازمان‌ها و شرکت‌های بزرگ می‌توانند با هتل‌ها قرارداد بسته و هزینه سفر و هتل را به‌صورت اعتباری و اقسالی بدون افزایش قیمت طی ۳ تا ۶ماه بپردازند. حمزه‌زاده توضیح داد: یکی از اقدامات ارزشمند در یک‌سال گذشته بهره‌مندی از تسهیلات تبصره ۱۸ است. برخی از فعالان صنعت گردشگری از این بند استفاده کرده‌اند باید اطلاع‌رسانی بیشتری انجام شود تا همه اجزا و ارکان حوزه گردشگری از جمله هتلداران و هتل‌سازان از آن استفاده کنند.

وی به جایگاه مشورتی جامعه هتلداران ایران به‌عنوان یک تشکل ملی حوزه گردشگری اشاره کرد و گفت: در زمینه‌های حقوقی، مالی، سرمایه‌ای و فنی به اعضا مشورت می‌دهیم؛ مثلاً در خرید تجهیزات و تأسیسات و وسایل استاندارد به سرمایه‌گذاران هتل‌ساز مشاوره می‌دهیم تا با خرید کالای مرغوب و مناسب، هزینه‌های ساخت هتل کاهش یابد.